

VÁROSUNK

GYOMAENDRŐD

A keresztény nemzeti gondolat hírnöke

IV. évfolyam 5. szám

<http://www.sziksi.hu/isk/gellert/>

1997. május

ANYÁK NAPJA ALKALMÁBÓL SZERKESZTŐSÉGÜNK SZERETETTEL KÖSZÖNTI AZ ÉDESANYÁKAT, A NAGYMAMÁKAT, A DÉDMAMÁKAT! (7. old.)

A béke első napja

Fél évszázada is elmúlt, hogy a második világháború véget ért. Soha még annyi vér- és életáldozat nem volt a folyamatos háborúban földünkön. S nem csupán a harcokban elhulltak, a fogságban elpusztultak sokasága lett az áldozat. A hátországi bombázások ártatlanjai is hosszú sort alkotnak.

Akkor, 1945 május 9-én azt hittük, hogy a háború, a pusztulás szörnye tovább nem szedi áldozatait. Akkor így summáztam „Sorsmagyarázat” c. munkában a béke első napjait:

(Bús örökségül unokámnak
2000-ben való felbontásra.)

*Nem éji rémnek szánom én neked
e vérrel, könnyel írott levelet,
csak, hogy összeveds kettőnknek korát,
mely közt csupán bő fél század fut át.*

*Az én korom pusztulás százada
volt, mikor gyilkos acél-armada
taposott el szívét, lelkeket,
mikor egy kor fiújt vad gyűlöletet.*

*Békés falvak meghitt otthonát
üszökké, romná, szürke hamuvá
dílták páncélos, embertelen népek,
kikhez hasonló szörnyek sohasem éltek.*

*Egy elszabadult pokol sátán hada
rontott reánk, megölni akarta
az életet, zízni gyilkos harcon,
bogy nektek kő kövön ne maradjon.*

*Nagy acélszörnyek sáskajárásától
pusztult az élet, pusztult a kalász.
Páncéltornyok emberleső csövén
keríteni indult a halál-balász.*

*Gépek gyilkoló zaját nyögve bordíta,
s a pusztulástól terbes volt a lég.
Haláltusákon őrvongótt ujjongva
egy részeg, kába embersöpredék.*

*Mint vad kopó szaglászott vér után
egy nemzedék, és halált keresett.
Vakonddá, patkánnyá züllesztett
milliókat; túlszárnyalt rémeket.*

*Az éjszakának csendes, szent sötétjét
felverte égő falú, város fénye,
gyilkos fegyver volt milliók kezében,
s szemükben ült az őrvongás lidérce.*

*Száműzött lett a törvény és igazság,
s jogot bőségben ököllel adott;
csak ki vak és süket volt egyszemélyben,
korától meg csak az nem undorodott.*

*Hogy felettünk elhibarzott átka,
lézengett, ki valahogy megmaradt,
soká nem lelte helyét a világban,
csak tengett-lengett füstös ég alatt.*

*Te ki eljössz valaha vérem-vére,
a békességes kétezer körül,
az elmúlt idők átkos emlékére,
tudom száz íze sós lesz, keserű.*

*Hidd csupán azt, hogy szörnyűséges álom
ez az egész, és vad lidércnyomás,
melyből tiszta békeben, nyugalomban
pihentető, és szép az ocsúdás.*

Belátom, nem kiválasztott próféta voltam. Hamarosán megindult a megmaradtak „tizedelése”. Nem volt elég a HOLOKAUSZ szörnyűsége. Szedte újabb áldozatait a „kollektív bűnösség” gonosz gondolata, a Bácskában megrendezett vérbosszú, az Erdélyben tartott leszámolások, Kárpátalján megszervezett „malenkij robot”, a felvidéki magyarság kiűzése.

Aztán jött a hazai indulatok elszabadulása. Államosítás, kollektivizálás, Recsk, Hortobágy, Halmagy...

Aztán az '56-os hősök tömeges kivégzése. a 301-es parcella! A kilátástalan-

(folytatás a 2. oldalon)

Kínaiak Gyomaendrődön

教育事业的发展并志
着一个民族的发展愿
天下献身教育事业
的人,为着人类的进步
做出更大贡献。

中國宋慶齡基金會
教師代表團全體
一九九七年四月十七日

„Az oktatás fejlődése jelképezi a nemzet fejlődését és haladását. Remélem, hogy mindenki, aki részt vesz az oktatási folyamatban, részt vesz abban is, hogy még inkább emberré váljanak, és egy még nagyobb folyamat részeseivé legyünk.”

A kínai SOONG CHING LING
alapítvány tanárdelegációja nevében:
CUNYU WU

宋慶齡基金會秘書長助理
(兼)聯絡部副主任
中國翻譯工作者協會會員
中國國際科學和平促進會理事

吳存瑜

(Beszámoló a 10. oldalon)

Önnnek joga van tudni...

hogymegjelent a PLATFORM HIRADÓ I. évfolyam 2.száma. Ebben az alábbi Nyilatkozatot olvastuk:

„A Kereszténydemokrata Néppártban tavaly november óta végbement események azt jelzik, hogy a jelenlegi pártvezetés letért a demokrácia és a Barankovics hagyományok útjáról. A párton belüli feszültséget nem személyeskedés, hanem nagyon is komoly politikai iránybeli különbség okozza, amit még kiélezettebbé tesz a jelenlegi pártvezetés részéről megnyilvánuló rágalmazás és címkezés. Így a megosztottság mára olyan méreteket öltött, ami a párt szétszakadását eredményezheti. Ha tényleg le akarjuk váltani a teljesen hiteltelenné, az ország irányítására alkalmatlanná vált szocialista-liberális kormányt, akkor a lehető leggyorsabban működő, széleskörű ellenzéki összefogást kell teremtenünk. Mivel a Kisgazdapárt egy ilyen összefogásra a választások első fordulóját megelőzően nem hajlandó, az MDF-el és a FIDESZ-szel kell mielőbb szabályozott keretek között együttműködnünk. Ahhoz, hogy ez az összefogás valóban hatékonyvá váljék erős, egységet formáló, az ellenzékét összefogni képes KDNP-re van szükség. Úgy ítéljük meg, hogy a párt egysége és belső békéje még mindig megteremthető.

- ha létrehozza centrumbeli szövetségét, és
- ha felszámolja a belső szembenállást, megosztottságot.

Ettől a történelmi felelősségtől indítatva ültünk tárgyalóasztalhoz az EUCD jószolgálati küldöttségével. A tárgyalások során kötelezettséget vállaltunk arra, hogy - amennyiben a párt jelenlegi vezetői is elkötelezik magukat - hajlandók vagyunk lemondani mindazon tisztségeiről, amelyet a pártban betöltünk. Kijelentjük, hogy mindezek előmozdítása érdekében a KDNP belső problémáinak és megosztottságának felszámolása céljából hajlandók vagyunk az EUCD közreműködésével tárgyalásokat folytatni, és a megoldást kimunkálni.

Sajnálattal állapítjuk meg, hogy az EUCD küldöttség elutazásáig a párt jelenlegi vezetése részéről hasonló tartalmú nyilatkozatot nem érkezett.

Budapest, 1997. március 8-án.

Dr. Isépy Tamás, Dr. Latorcai János
Dr. Surján László, Dr. Varga László"

Találkozóra készül az Endrődiek Baráti Köre

Idén ünnepli megalakulásának 37. éves évfordulóját az Endrődiek Baráti Köre. Mint ismeretes, eddig főleg a Budapest és környékén élő endrődiek voltak tagjai. Taglétszámunk volt amikor elérte a 140 főt is. A Baráti Kör a korábbi években rendszeresen szervezte évi 2 - 3-szori találkozóját. Ezek az esték felejtethetlenné maradtak számunkra. Sor került több alkalommal arra is, hogy a szülőföldről is jöttek barátok, sőt a város vezetői is. Általában birkapörkölt volt a vacsora, és hosszú, hosszú, éjszakába nyúló beszélgetések. Nem hivatkozásképpen, de elmondom, hogy mi, elszármazottak soha sem feledkeztünk meg szülőföldünkről. Ennek csak néhány tanúbizonyságát említem meg, illetve reményeink szerint örökre megmarad: így a Baráti Kör kezdeményezte, a Tájház falára Rózsahegy Kálmán emléktábláját, a mi kezdeményezésünk volt, és természetesen itthon, Endrődön teljesedett ki a II. Világháború áldozatainak emlékműve, és végül, de nem utolsó sorban a Kiszréti Gyógyszállóért Alapítvány létrehozása, amely bázisul szolgált a Körös Termál Hotel Rt megalapításának. Sok-sok fénykép őrzi ezeket a szép emlékeket.

Sajnos, az évek során a létszámunk egyre csökkent. Sokan meghaltak, vagy más okból nem tudtak már eljönni a korábban igen jó hangulatú és bensőséges találkozókra. A Baráti Kör Vezetősége hosszú dilemma után úgy döntött, hogy megkeresi írásban tagjait, valamint felkutatja azokat az endrődieket, akik sajnos távol élnek szülőfalujuktól. A Baráti Körnek tovább kell élnie! Szükség van minden régi tagra, és reméljük, hogy a tagoknak is hiányzik a régi, és új barátokkal való találkozás. Ezért keressük azokat is akik még eddig nem tartoztak tagjaink közé.

A múlt év őszén levélben, majd újságunkban elküldött kérdőívünkre adott válaszokból tudjuk, hogy vidéki olvasóinknak többsége vagy tagja a Baráti Körnek, vagy tagjai sorába kíván lépni.

A válaszok elemzése során arra is fény derült, hogy 74.2%-uk azt szeretné, hogy az egyesület székhelye Endrőd legyen.

Azt is tudjuk, hogy 90.3%- rendszeresen olvassa VÁROSUNK-at. Így hát arra az elhatározásra jutottunk, hogy ez úton is, újságunk lapjain is, hírt

adunk készülő találkozónkról.

Nagyszabású ünnepségsorozattal szeretnénk kedveskedni mind azoknak, akik haza látogatnak. Segítségünkre lesz ebben Hornokné Németh Eszter, a Honismereti Egyesület vezetője, Ladányi Gáborné, a Rózsahegy Kálmán Általános Iskola igazgatónője.

A találkozót kétnaposra tervezzük. Szállásról gondoskodunk, akiknek erre szükségük lesz.

Május 23-án délután 4 órakor kezdődik az ünnepségsorozat, Hornok Imre endrődi festőművész bemutatkozásával. Kiállítását Dr. Ugrin Emese művészettörténész nyitja meg a Községi Házban.

Ezt követően kb. öt órakor kerül sor Márton Gábor: „Rózsahegy Kálmán” című könyvének ünnepélyes bemutatására az endrődi könyvtárban. Jelen lesznek: Rózsahegy Marika Amerikából, a Nemzeti Színház igazgatója, Cenner Mihály színháztörténész, s több Rózsahegy tanítvány.

S végül a Rózsahegy Kálmán Általános Iskola GALA estje köszönti az egybegyűlteket a Községi Ház nagyertermében.

Május 24-én délelőtt 11 órakor találkoznak a Ligetben, az Általános Iskolában. Programunk a következő:

Beszámoló, és a régi vezetőség lemondása, az egyesület céljának, programjának megfogalmazása,

új vezetőség választás döntés az egyesület székhelyéről hozzászólások, vélemények

Ladányi Gáborné igazgatónő bemutatja az iskolai állandó emlékkiállítását.

Kérem, aki tudja, adja át azoknak az ismerőseinek a hírt, akikhez nem jut el az újság. Ezenkívül május hóban küldünk meghívót is. Kérem, hogy akinek szállásra lesz szüksége, vagy bármilyen más kérdése van, írjon, vagy telefonáljon!

Címem: 5502 Gyomaendrőd Damjanich 15, telefon: 06-66 386-323

Öszintén remélem, hogy az Endrődiek Baráti Köre találkozóra minden régi és nagyon sok új tag el tud jönni, és újra a régi kedves emlékü találkozók hangulatában tudunk beszélgetni, és örülni egymásnak.

Minden elszármazottat hív és vár a szülőföld, otthon Endrődön, május 23-án és 24-én.

Császárné Gyuricza Éva

(folytatás az 1. oldalról) ság elől menekülő fiatalok vége-
lláthatatlan sora! Az üldözött, lefe-
jezett egyház! A mindenükből
kiforgatott parasztok százezrei! És
következtek a mondívacsinnált
perek!

Hányszor ismétlődik még meg
a SZÓZAT szörnyű sora?

„Ehulltanak legjobbjaink a
hosszú harc alatt”

Csoda-e, hogy a kisiklott
erkölcs lét- és életbizonytalan-
sághoz vezetett? Évezredes erköl-
csi normákat tiportak sárba. Közel

került korunkhoz a
NEMZETHALÁL szörnyű képe.

A hősök tisztelete, a haza-
szeretet, az áldozatvállalás, a be-
csület talmi lett.

Mikor jön hát a béke napja?
(A Hősök terén felállított II.
világháborús emlékműről hány-
szor verik le hősi halottaink neveit
a vandál kezek! Mi ez, ha nem
nemzetgyalázás, és nem kegyelet-
sértés?)

Valóságos csoda, hogy a mille-
centenáriumot „megfogyva bár”,
de megéltük!

MÁRTON GÁBOR

A barát nem hagy téged
a sors viszontagságaiban.

* HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK, KÖZLEMÉNYEK * HÍREK *

KÖZÖSSÉGI HÁZ május HAVI PROGRAMJA

1. 18 órától: Zenés mulatság a Magányosok Klubjában, vacsorával.
1. 10-18 óráig: Majális Öregszőlőben.
5. 18 órától: Gyógyda
14. 18 órától: Cukorbeteg klubja. Dr. Palya József előadása: Keringési zavarok címmel.
16. 18 órától: „Megpróbáltuk...Első Magyar Csomolungma expedíció 1996.” Diavetítéssel egybekötött élménybeszámoló. A belépés díjtalan.
18. 16 órától: Társastánc vizsgabál.
23. 10 órától: Gyermekműsor, Zenebohóc c. Belépő 100 Ft.
24. 18 órától: TEAHÁZ. India és Tibet hangjai. Előadók: Bácskai Gabriella (tibeti éneklő edény) Jeszenszky István (sarod) Belépő 100 Ft.
23. 16 órákor kezdődik az ünnepség sorozat, Hornok Imre endrői festőművész bemutatkozásával. Kiállítását Dr. Ugrin Emese művészettörténész nyitja meg. Ezt követően kb. öt órákor kerül sor Márton Gábor: "Rózsahegy Kálmán" című könyvének ünnepélyes bemutatására. Jelen lesznek: Rózsahegy Marika Amerikából, a Nemzeti Színház igazgatója, Cenner Mihály színháztörténész, s több Rózsahegy tanítvány. Gálaest, Rózsahegy Általános Iskola műsora.
24. 18 órától: A Nyugdijas Klub vacsorája.

A KÖRÖS RT KÖZGYŰLÉSE

Másodszor tartotta meg mérleg-megállapító közgyűlését a KÖRÖS TERMÁL HOTEL Részvénytársaság. A beszámolókból kirajzolódott, hogy az 1996-os év, mely a felkészülés éve volt, kielégítő eredménnyel zárult.

A közgyűlés új igazgatósági tagként egyhangú szavazással megválasztotta Tímár János urat. Az ügyvezető igazgatónak, aki ismertette az igazgatóság javaslatát az új igazgatósági tag jelöléséről, nem kellett sokat indokolni a javaslatot, hiszen Tímár Janit az egész városban jól ismerik, aki nemcsak hogy jól vezet a jó nevű Dreher sörözőjét, de bálók, vacsorák rendezésében is ott van mindenütt, és kiveszi részét a megyei kamarai munkából is.

A közgyűlés másik nagy eseménye a zárt körű tőkeemelés volt, melynek során a Kísreti Gyógyszállóért Alapítvány, és magánszemélyek együttesen 4 millió ötszázezer forinttal gyarapították a tizenhatalmilió-négyszázkilencven-ezer forintos alapítványt.

A részvénytársaság közgyűlésén elhangzott az is, hogy még ez évben újabb tőkeemelésre kerül sor, mert cél, hogy az Rt. megközelítse a 40 milliós tőkét.

Dr. Gellai Imre úr, az igazgatóság elnöke utalt arra, hogy elszánt törekvésünk a gyógyszálló megépítése. Épp a közgyűlés napján kezdődtek ígéretes tárgyalások egy francia befektetővel, mellyel a kezdeti tárgyalásokat még e hónapban Budapesten folytatni fogják.

A közgyűlést megtisztelte Dr. Dávid Imre polgármester úr, aki rövid köszöntésében reményét fejezte ki, hogy e nagy vállalkozás előbb-utóbb sikerrel zárul. Kilátásba helyezte, hogy az önkormányzat részéről minden segítséget meg fog adni ahhoz, hogy az Rt. terveit megvalósulhassanak.

Császár Ferenc

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

A Városi Képtár pályázatot hirdet Corini Margit születésének 100., halálának 15. évfordulója alkalmából tetszőleges technikájú festmények és grafikák készítésére az általános iskolák felső tagozatos és a középiskolák tanulói számára a művészno kedvenc témáiból:

1 „Az éjszaka arcai”

2 „A tenger”

Minden tanuló mindkét témakörben 1-1 munkával pályázhat. A pályázat jelíges! A képek hátoldalára kérjük, csak a jelíget írják fel. Továbbá minden munkához lezárt borítékban írják meg a pályázó nevét, korát, iskoláját. A borítékban kívülről csak a jelíge és a témakör szerepeljen!

Beküldési határidő: május 20.

Eredményhirdetés június 10-én, a művészno neve napján 15 órákor lesz.

A képek leadhatók a Képtárban nyitvatartási időben:

Kedden és csütörtökön 9-től 13 óráig

Szerdán és Pénteken 13-tól 16 óráig

Szombaton 14-től 16 óráig.

A díjazottak értékes jutalomban részesülnek.

GYOMAENDRŐD AZ INTERNETEN - Szeretnénk egy gyomaendrői internetes címgűjteményt készíteni, mely két részből állna:

- gyomaendrői internetes helyek, címek (ma még igen kevés van)
- Gyomaendrőről elszármazottak, de lakóhelyükkel kapcsolatban tartók (vagy tartani óhajtok)

Ezért kérek mindenkit, akik fel szeretnék kerülni a gyomaendrői címtárba, írják meg címre E-mail, vagy WWW címüket (ha van).

Iványi László E-mail: ivanyi@moha.szikszi.hu
http://www.szikszi.hu/isk/gellert/

GRATULÁLUNK!

DUSA KATALIN, a szekszárdi Illyés Gyula Tanítóképző Főiskola első éves hallgatója az Országos Tudományos Diákköri Konferencián harmadik helyezést ért el

az endrői járványkórház történetéről szóló dolgozatával. A hallgatót a témában felkészítette: Róza Olga a gyomaendrői Kner Imre Gimnázium történelem-pedagógia szakos tanára.

Mindkettőjüknek szívből gratulálunk.

Eredményeink

Ebben a tanévben országos tanulmányi verseny indult matematikából és magyar nyelvtanból a katolikus iskolák között.

A Szent Gellért Katolikus Általános Iskolából nyolc másodikos tanuló nevezett be a RÜGYECSKE néven folyó vetélkedőre.

A feladatok írásban jöttek Budaörsről. A három forduló után a legtöbb pontot gűjtő két tanulónk jutott be a középdöntőbe:

Rác László: matematika

Gratulálunk a szép eredményekhez, további sikeres szereplést kívánunk!

Mándi Vivien: nyelvtan

In memoriam

„Eredj, ha tudsz, eredj, ha gondold
Hogy odakinn a világban nem ácsol
Szívedből az élő, érző fából
Az emlékezés új kereszteteket.”

Reményik Sándor

SZABÓ ELEK

Endrőd
1911-1961

Gazdáikodó család hat gyermekéből az ötödiknek született. Már elemista korában kitűnt éles eszével és csodálatos kezével társai közül. A helybeli polgári iskola kitűnő elvégzése után Szegedre került. A Királyi Katolikus Tanítóképző növendéke lett. Ott is eminens diák volt. Mikor a kitüntetéses oklevéllel búcsút vett kedves iskolavárosától, annak igazgatója meglehangú ajánlást küldött az Endrődi Egyházi Iskolaszék elnökének, Csernus Mihály apátplébánosnak:

„...Tiszta szívvel merem ajánlani tanítványunkat, aki öt éven át iskolánk büszkesége, a tanulók mintaképe volt. Képessége, szorgalma, ügybuzgalma a tudomány és erkölcs szempontjából egyaránt követni való. Igen alapos pedagógiai felkészültsége biztosíték, hogy az oktató és nevelő munkát magas szinten, és sikeresen képes megoldani...”

Hazatérve beadta pályázatát, azonban csak „repülő helyettesként” nyert alkalmazást havi 20 (húsz!) pengő bér mellett. (Akkor egy kezdő tanító fizetése 100 pengőre rúgott.)

(Egyetlen alkalommal nekem is volt szerencsém hozzá. Az akkor megszokott nádpálcás fegyelmézést Ő egy hurkapálcával cserélte fel. Nem csoda, hogy egyetlen tanítási nap alatt megkedveltük a fiatal tanító urat.)

Endrőd külterületének délnyugati részén, a szarvasi határ szomszédságában nagyon kívánatos volt egy iskola létesítése. A szomszédos tanyai iskolák 4 km-nyi távolsága miatt nélkülözhetetlen volt.

Az első tanév elteltével magán iskolát szervezett Polyákhalmon, egy nagyobb méretű, üresen álló istálló átalakításával. Az új iskolát fél-száznál is több gyermek népesítette be az induló évben. A hiányzó oktatási eszközöket remek, saját készítésű eszközökkel pótolta. Délelőtt tanítás folyt, délután könyvtár, olvasóköri lett. Az iskolahagyott fiatalokat is maga köré gyűjtötte, és színvonalas művelődési estéket, ismeretterjesztő előadásokat rendezett. Két év múlva a modern tanyai iskola építése is megkezdődött. Évtizedeken át szolgálta gróf Kieblersberg Kúnó elképzelését. Annak Ő volt az első tanítója. Hét évi működése

kedvezően változtatta meg az „Isten háta mögötti” tanyavilág képét.

Tanítványai közül kiemelkedik Timár Máté, jó nevű író, aki az „En nevelőszüleim” írásában így emlékezik rá:

„...Szabó Elek tanító úr falumbeli születésű volt. Ismertük még a nagypapját, apját, testvéreit is. Talán azért állott olyan közel hozzánk, mert azok is csizmában jártak. Neki a lázadás merészségét köszönhetem, pedig a világ legszerényebb embere volt, míg élt. A tanyaiak új iskolát akartak. Szabó Elek az alig 20 éves tanító a semmiből létrehozta az új iskolát. A rebellis szülőktől kibérelt egy tanyát, kiverték a közfalakat, földbevert karókra padokat ácsoltak, és jónapot hatóság, elkezdődött a tanítás. Házszám szerint hordtuk a tűzrevalót, megéltünk a tanév végéig. S azt is neki köszönhetem, hogy egyáltalán magasabb iskolába kerültem. Ő beszélt rá édesapámat, egyetlen mondatomért: „Krisztus Urukun mán gyerekfővel megtanulta, hogy szegénynek lenni rossz!”

1940-től Endrőd belterületén működött. Ekkor már nős volt, három gyerek apja. S idős, megrokkant szüleiért is gondoskodott.

1944 őszén behívták katonának, testi-lelki jó barátjával, Paróczai Gergellyel. Harminchárom évesen Érsekújvárra vonult be újoncnak. Aztán nyugat felé sodródtak, Ausztria, Németország. A zürzavarban elszakadt földijétől, s a háború végén a Dán tengerparton amerikai hadifogságban hozta össze őket a sors.

1946-ban tértek haza. Ez időtől haláláig szülőfaluja nevelője volt. 1949-től '56-ig igazgatóhelyettes. Az '56-os napokban a tantestület igazgatójának választotta. Az orosz beavatkozás után a visszatérő, előző igazgató leváltotta, s ettől kezdve szaktárgyai: magyart és történelmet tanított.

1951-53 között elvégezte a tanárképzőt, Szegeden. Igen tevékenyen részt vett az ötvenes évektől Endrőd kulturális életének fellendítésében. Tanított a felnőttek dolgozó iskolájában, pedagógus színjátszó csoport aktív tagja volt, a pedagógus énekkar szereplője lett. Az iskola keretei között működő 100 tagú úttörő zenekar részére lábhajtásos esztergapadon furulyák százait teremtette elő. Repülőmodellező szakkört és barkács szakkört is vezetett.

Családja részére maga készített modern, stabil bútorokat, ajándékdobozokat, művészi dísz tárgyakat.

1949-től a családja helyzete egyre nehezebb lett. Gyermekeit X kategóriába sorolták. Kiváló képességük ellenére igen sok küzdelemmel valósíthatták meg terveiket. Az első szülőtt Dr. Szabó Zoltán főiskolai tanár, az öccse Dr. Szabó Elek jó nevű szülész-nőgyógyász főorvos, lánya Edit tanítónő.

1961 augusztus 4-én tüdőembólia végzett vele váratlanul. A három gyermekkel itt maradt felesége, (Kovács Etelka) sok gond közt, rengeteg áldozat árán tudta csak célba juttatni kiváló gyermekeit. Amilyen hűséges feleség volt, olyan áldozatos anyaként élt és dolgozott.

A tanár úr a szarvasvégi temetőben alussza örök álmát.

Tisztelet áldott emlékének!

MÁRTON GÁBOR

MÁJUS HÓNAP ÜNNEPEI

május 3. szombat:	Szent Fülöp és Szent Jakab apostolok
május 7. szerda:	Boldog Gizella
május 11. vasárnap:	Ununk mennybemenetele
május 16. péntek	Nepomuki Szent János
május 23. szerda:	Szent Adalbert püspök
május 18. vasárnap:	Pünkösöd
május 19. hétfő:	Pünkösdhétfő
május 24. szombat:	Szűz Mária, a keresztyének segítése
május 25. vasárnap	Szentháromság vasárnapja
május 26. hétfő	Néri Szent Fülöp áldozópap

Április 20. a Jó Pásztor Vasárnapja, papi hivatások világnapja is. Ez alkalomból Szegedről vendégünk volt, az ő gondolatait idézzük.

„Tegyétek tanítványaimmá a népeket”

Először is szeretnék bemutatkozni, Serfőző Levente vagyok. 1978-ban születtem Nagyváradon, és jelenleg a szegedi Hit tudományi Főiskola első éves hallgatója vagyok. Ahogyan Jézus küldte tanítványait, úgy küldi ilyenkor hivatások vasárnapján az egyház kispapjait plébániákra, hogy tegyenek tanúságot az Istentől kapott meghívásokról.

Én kiskoromtól fogva vallásos családban nevelkedtem, ami gyermekkoromtól kezdve egy istenkapcsolatot alakított ki bennem. Köszönet jár ezért a szüleimnek, a nagyszülőknek, és keresztszülőimnek, akik sokat segítettek egy keresztyén közösségben való nevelkedésben. Fiatalabb koromban, mikor csak ministrálgattam a templomunkban, nem is gondoltam volna, hogy az Úr engem fog meghívni arra, hogy pap legyek. Miért pont én? - tettem fel a kérdést magamban sokszor, de ma már tudom azt, hogy nem az én dicsőségem az, ha pap leszek. Az Isten így Téged is meghívhat az Ő szolgálatára, csak hívó szavára kell figyelned, amit az imákban és a csendben tudsz igazán meghallani.

A középkor harmadik osztályába jártam, amikor egy plébános atya a papokról, a szerzetesek életéről mesélt, ami engem akkor annyira megérintett, hogy én ott eldöntöttem, és bennem megfogalmazódott az, hogy pap leszek. Azóta eljárók lelkigyakorlatokra, ifjúsági találkozókra, sőt, nagyon sokat jelentek számomra az az ifjúsági csoport, ahová tartoztam, és ahol mindig biztonságot találtam. Isten az életemben célt jelent, egy barátot, aki mindig, minden nap vigasztal ha szomorkodom, és egy végtelen irgalmas szeretetet.

Ma nem csak a szolgálati papságra kell gondolni, hanem a világiak hivatásait is imába kell foglalni. Fel kell tegyük a kérdést: mit vár el tőlünk az Isten? Kitől mit vár? Az Isten mindenkitől annyit kér, amennyit képes adni az éltéből. Például egy felelős anyának, vagy apának lenni, felelős tanárként illetve orvosként szolgálni úgy embertársainkat, hogy lelkiismeretesen végezzük munkánkat.

Szeretném szemléltetni ezt egy rövidke történettel: volt két szerzetes testvér, akik olvasták egy könyvben, hogy van egy hely, ahol az ég és a föld összeér. Eldöntötték, hogy megkeresik, és el is indultak. Az úton sok veszélyen mentek keresztül, de egyszer megérkeztek arra a helyre. A könyvben még azt is olvasták, hogy van egy ajtó amin kopogtatni kell és amögött lesz az a hely. Mikor tehát megérkeztek, kopogtattak, kinyílt az ajtó, és saját céljukban találták magukat. Ebből megértették, hogy az a hely, ahol a föld az éggel összeér, itt van a földön. Vagyis ahová az Isten rendelte őket, ott van a helyük. Nekünk is abban a hivatásban kell szolgálnunk Őt, amit tőle kaptunk.

Ezért nagyon fontos a lelki életünk folyamatos „edzésben” tartása. Ez pedig nem lehet másképp tenni, csak imával. Imával egymásért, a papi hivatásokért. S végezetül szeretném megköszönni az eddig mondott imákat, mellyel bennünket segítettek, és kérem továbbra is a kedves hívek imáit értünk és egymásért.

Katolikus krónika

MISEREND MÁJUSBAN

Endrőd

vasárnap: reggel 8, este 7 óra, hétköznap: reggel fél 8

Öregszőlő, Szent Imre iskola: május 4, délután 3 óra
(minden hónap 1. vasárnapja)

Nagylapos: május 18, du. 3 óra (a hónap 3. vasárnapja)

Szent Gellért Katolikus Általános Iskola kápolnája:
május 11-án délután 3-kor az édesanyákért, 25-én fél 12-kor

Gyoma:

Vasárnap 11 óra, hétköznap: a vasárnapi hirdetés szerint

Hunya

vasárnaponként: délelőtt 10 óra
hétköznap: kedden, csütörtökön, (hónap első péntekén) és
szombaton: este 6 óra

VIZSGÁK ELŐTT

Isten engem minden állapotomban szeret, akár sikerül a szigorlatom, akár nemnyit tanulok vagy nem tanulok, és nem fog jobban szeretni, ha tanulok, és kevésbé jobban, ha nem. Én azzal szeretem Őt jobban, hogy elvégzem az állapotbeli kötelességemet, de ha nem, akkor is átölel Isten szeretete. És sokkal fontosabb az élet igenlése, az életnek örvendés, a lehetőségekre nyitottság, a lét tudatosítása (hiszen Isten lényege - „vagyok, aki vagyok” - éppen Szt. Tamás szerint a Lét), az azzal való élés, hogy Isten engem, téged, határtalanul, szinte félelmetesen nagyon (innen fakad a vallási élmény - Rudolf Otto szerinti - „mysterium tremendum et fascinans” meghatározása) szeret! És ehhez a határtalan szeretethez részedről csak az kell, hogy dönts, hogy egész életed ezen a szereteten alapozva szeretnéd megélni, hogy ebbe szeretnél megkapaszkodni, ha összeomlanál: hogy Isten szeretete váljon lelki miliődé. És ha vétkezem is, határtalanul boldog vagyok amiatt, hogy nem szűnik meg Isten szeretete irántam, és Krisztus megváltó tette annyira kimeríthetetlen, hogy magától értetődik számomra, hogy bánom vétkeimet, mulasztásaimat, mert ellenállhatatlanul vonz a határtalan szeretet (ahogy János is mondja, „Az Isten szeretet”, 1Jn 4, 16). - Köszönöm, Atyám, hogy elfogadsz olyannak, amilyen vagyok, és viszonszerethetlek!

Hűség? „Resurrexit, sicut dixit, alleluia” (Föltámadott, amint mondta, alleluja) - ez tetszik legjobban a Regina caeli laetare-ből (Égi királynő, örvendezz): valaki, aki hú, aki ha mond valamit (ti., hogy feltámad), akkor azt meg is tartja: akire lehet életet alapozni, mert sohasem hagy cserben. Aki, ha megígér valamit (Lk 24, 49a), azt betartja. És mi valóban tanúi vagyunk annak (Lk 24, 48), hogy a tenyerén hord bennünket, „hogy kőbe ne üsd lábadat” (Zsolt 90, 12)... Ezt kell tudatosítanunk mások számára is (Lk 24, 47), hogy valóban mindenki meg van hívva az üdvösségre, akár keresztyén, akár zsidó, akár pogány, ahogy Szt. Pál írja a Rómaiakhoz: „Nincs különbség zsidó meg pogány között, mert mindnyájunknak egy az Ura, aki bőkezű mindazokhoz, akik segítségül hívják.” (Róm 10,12).

Biacsi N. Dávid
egyetemi hallgató

„OT HUL A NOP MINDEN ESZTE LESZENTÜL”

A fenti idézet egy olyan költő - Lakatos Demeter - verséből való, aki a magyar nyelvet nem iskolában (hiszen magyar nyelvű oktatás nem volt és most sincs), hanem családi körben és Szabófalva közösségében tanulta. Ez a nyelv pedig, amit a moldvai magyarok (csángók) beszélnek, felidézi a középkori magyar nyelvet, és ezért különösen értékes számunkra.

Ily módon nyelvtudásaink most - a XX. század végén - rekonstruálhatják nyelvünknek több száz évvel ez előtti változatát.

Ugyanígy igaz ez a zenetudományra és néprajzra is. A moldvai magyarok felkeresése felér egy történelmi utazással.

A magyarság moldvai jelenlétére több féle elmélet született az elmúlt században. Ezek egyike szerint, még a honfoglalás idejéből maradtak ott magyarok. Ez ugyan nem zárható ki, azonban falvaik a későbbi századok viharaiban minden bizonnyal elpusztultak. A mai magyarok moldvai ősei nem keletről, hanem nyugatról a Kárpát medencéből kerültek mai lakóhelyükre a honfoglalás után. A róluk szóló írott adatok ugyancsak ezt igazolják. A tatárjárás után IV. Béla király igyekezett megerősíteni a Kárpátok előterét a mongolok visszatérésére számítva. Az 1240-es években katonai őrhelyeket létesített a Szeret

mentén, a folyó nyugati partján. A kor szokása szerint családostól érkeztek a katonák, akiknek telepei zárt láncban sorakoztak védvonalat alkotva. Az eredeti telepek lakossága jelentősen megfogyott az évszázadok folyamán, azonban Moldvába újabb és újabb magyar (székely) csoportok érkeztek a különböző üldözések elől menekülve. Az utolsó nagyobb kirajzás a mádэфalvai veszedelem (1764) után történt, mikor székelyek ezrei menekültek a Kárpátokon kívülre, hogy aztán 10 év után nagy részük Bukovinában leljen új hazára.

A moldvai magyarság azonosságutadata egyértelműen katolikus mivoltában nyilvánul meg.

Hosszú évszázadokon át nyelvüket is az egyház segítette megőrizni iskolák létesítésével.

A magyar papok hiányával lassan megszűnt az anyaországgal való kapcsolat, és sokáig elfelejtett népcsoporttá váltak. Ezt még csak fokozta az erőszakos elrománosítás és „elmagyarosodott románokká” nyilvánításuk.

Az utóbbi időben talán nagyobb figyelem irányul rájuk. Az 1990-ben alakult LAKATOS DEMETER EGYESÜLET egyik fő célja, hogy megismertesse a moldvai magyarságot, hiszen ők az egyetemes magyarság része. Ezt a cél szolgálta az endrődi tájházban megrendezett kiállítás is március 24-től április 13-ig.

GIRICZ LÁSZLÓ

Mi lesz a „NAPKELETI” vendéglő helyén?

Jártunkban, keltünkben megakad a szemünk a Gyomaendródon álló volt Napkeleti vendéglő láttán. Mi készült itt? Ennek járt utána szerkesztőségünk egyik tagja.

- Megszűnt a kocsmá? Létezik ilyen Gyomaendródon? - A kérdésre **Varga Lajostól** kaptuk a választ, aki korábban az ENCI-ben dolgozott, mint technológus. -

- Igen, jól érted. A Napkeletit az ÁFÉSZ-től vásárolta meg a SEVRO MODELL CIPŐIPARI BETÉTI TÁRSASÁG. Én ennek a BT-nek egyik tagja vagyok, és képviselője. Elhatároztuk, hogy a kocsmá helyén munkahelyet létesítünk.

- Fantasztikus! Akkor ez a BT területünkön már a huszonötödik (mások szerint a 43-ik) cipőipari vállalkozás.

- Természetesen. Az átalakítás, a központi fűtés, az esőcsatornázás, festés-mázolás munkálatokat a GYOMASZOLG végezte. Nagyon megvoltunk munkájukkal elégedve, mert határidőre készültek el, és minőségi munkát végeztek. A felújítás legalább annyiba került, mint az épület megvásárlása.

- Milyen cipőt gyárt a társaság?

- Női divat- és utcai cipőket készitünk.

- Mennyien dolgoznak a BT-ben?

- Jelenleg 10 fő cipőgyártó szakmunkást foglalkoztatunk.

- Munkanélkülieket alkalmaznak-e?

- Nem. A meglévő létszámot nem tervezzük bővíteni. Elsősorban a minőségi munkára törekszünk, szakmunkásokkal.

- Kereseti lehetőség?

- Gyomaendródi viszonylatában tisztességesnek mondható kereset az amit a társaságtól fizetés címén haza lehet vinni.

- Hallottam, egyéni megrendelést is vállaltok, mit jelent ez?

- Igen Ha valaki a lábára nem kap megfelelő méretű lábbelit, vállaltjuk, hogy akár egy párat is elkészitünk részére. 34-től 42. számig.

- Hallhatnák pár szót további terveikről?

- A meglévő épületet kell majd tovább bővíteni a termelés szükségleteinek megfelelően. Továbbá az udvar parkosítása és rendbetétele is a feladatunk.

- Köszönöm a beszélgetést. Jó munkát, jó gazdálkodást és sok megrendelőt kívánok, hogy legyen mindig bőséggel megrendelés, és ezzel együtt megélhetése minden dolgozótoknak.

- Én is köszönöm, hogy a VÁROSUNK szerkesztősége megkeresett bennünket. Azt kívánom nektek, hogy minél több olyan aktualitásról írjatok, ahol új munkahelyek létesítéséről lehet majd olvasni.

UNGVÖLGYI JÁNOS

ANYÁK NAPJA ALKALMÁBÓL SZERKESZTŐSÉGÜNK SZERETETTEL KÖSZÖNTI AZ ÉDESANYÁKAT, A NAGYMAMÁKAT, A DEDMAMÁKAT!

Ez alkalomból tesszük közzé a halhatatlan költő Mécs László ugyancsak halhatatlan költeményét, és kívánunk minden édesanyának sok-sok boldogságot, s leljenek gyermekeikben minél több örömet.

Mécs László 1895-ben született Hernádszentivánban. A kiemelkedő képességű egyetemista belépett a Premontrei szerzetes rendbe. A két világháború között ünnepelte költő. Gyönyörű zengésű, mély értelmű, szociális érzékenységről tanúskodó költeményei előadójaként sok helyre hívták vendégszerepelni. Egyik költeménye az „Imádság a nagy Lunatikusért” címmel nemzetközi bonyodalmat is okozott, mert felismerhető volt benne a LUNATIKUS (holdkóros) alakjában Hitler.

Később koholt vádak alapján perbe fogták, és 1953-ban elítélték. Fogságából 1956-ban szabadult. Ezután Pannónhalmán, Csornán, Túrján, Bakonybélen élt. 1961-től haláláig az idős szerzetesek pannónhalmi szerzetes otthonában volt.

1978. november 9-én távozott az élők sorából.

A királyfi három bánata

Amikor születtem, nem jeleztek nagyot messiás-mutató különös csillagok, csak az anyám tudta, hogy királyfi vagyok.

A többiek láttak egy síró porontyot, de anyám úgy rakta rám a pólyarongyot, mintha babusgatná a szép napkorongot.

Maga adta nékem édessége teljét, úgy ajándékozta anyasága tejét, hogy egyszer a földnek bennem kedve teljék.

Isten tudja honnan, palástot kerített, aranyos palástot vállamra terített, fejem fölé égszín mosolygást derített.

Ma is úgy foltozza ingemet, ruhámat, ma is úgy szolgál ki, főzi vacsorámat, mint királyi ember királyi urának.

Amerre én járok, kövek énekeltek, mert az édesanyám üzent a köveknek, szíve ment előttem előre követnek.

Amíg ő van, vígan élném a világon, nem hiányzik nekem semmi a világon, három bánat teszi boldogtalanságom.

Az egyik bánatom: mért nem tudja látni egymást a sok ember, a sok-sok királyfi, úgy, ahogy anyuk tudja őket látni?

A másik bánatom: hogyha ő majd holtan fekszik a föld alatt virággá foszoltan, senki se tudja majd, hogy királyfi voltam.

Hogyha minden csillag csupa gyémánt volna, minden tavaszi rügy legtisztább gyöngy volna: kamatnak is kevés, nagyon kevés volna.

Hogyha minden folyó lelkemen átfolyna, s ezer hála-malom csak zsolttárt mormolna, az én köszönetem így is kevés volna.

Hogyha a föld minden színmézét átadom, az ő édességét meg nem hálálhatom, ez az én bánatom, harmadik bánatom.

Megjelent 1930-ban a költő

„Az ember és ámyéka” c. kötetében.

Képünk:
Mécs László
1970-ben
(Alapf. felv.
Pannónhalmán)

Anyuka altatója

Hallod a csöndet? Itt az este.
Bársony cipőjét megkereste,
Felhúzta, s hipp-hopp perdült fordult.
Lépte nyomán csillag csikordult.
Szikrát szitált holdfény sugaron,
S szemedre szállt, mint színes álom.
Ígér ezernyi tarka képet:
Zsongó zenét, tündérmeséket.
Tied lesz mind, csak aludj kincsem!
Ringat a csönd. Lásd, szellő sincsen.

Jó éjszakát!

Jó szél derűt hozzon
Sötét felhők szállnak,
Szelek muzsikálnak.
Fény eillan,
Villám cikkan,
Ostoros zápor támad.

Jó szél derűt hozzon!
Eső ne porozzon!
Fény, ha villan,
Gyöngyöt csillan,
Melege ránk ragyogjon.

TÁNCOLÓ LÁNY

NÉZD. AMINT KERING, A FÉNYT KERESVE
KARODBA SIMUL HAJLÉKONY TESTE.
FEHÉR. HARMATOS KIS VIRÁGSZÁL
S ÉRZED. HOGY NINCS TÖBB NÁLA SEMMI!
KIS PILLANÇO. SZÍVEDRE SZÁLLT PILENNI

IVÁNYI MÁRIA

ESEMÉNYEK, TÖRTÉNETEK GYOMÁN 1848 - 1849 - ÉS AZ ÖNKÉNYURALOM IDEJÉN

III. Rész

1850-1851-ben a megyefőnök által jóváhagyott előljárási - a karhatalommal, zsandárokkal megerősítve - bujkáló honvédekkel, az osztrák hadseregbe sorozott, de jelentkezni nem akaró legényekkel bajlódott. Olvasgatva a levéltárban megőrzött „történetleírásokat” úgy tűnik, hogy a „város cselédei” nem erőltették meg magukat túlságosan a végzéseik „parancsolatokat” végrehajtásában. A következőkben röviden egy-két ilyen történetet ismertelek. 1850. január 25-én este Kató Mihály, Domokos Sándor hadnagyok (mezővárosokban a bírák segítőtársai voltak rendészeti tennivalókban. Eredetük valószínűleg visszanyúlik a török hódoltság alatti önszerveződő paraszti önkormányzat működésének idejére. Akkor a szerepük, hatáskörük jóval nagyobb volt), Makcsai József, Polus Péter, Fekete Lajos, Szilágyi Péter, Schwalm György kisbírák, Sütő István, Szabó István bakterek lettek leküldve, „azért, hogy itt-ott a korcsmákban rendtelenség ne történjék, valahol csavargókra tanálnak azokat megfogják. ...Amikor Kovács Márton korcsmájához értek, észrevették, hogy Szerető Lajos, Sallai Sándor szökött honvédek a többi borivók között mulatnak. Ekkor két kisbíró az egyik hadnagy visszaküldötte a „...Persecutorokrét, kik a 'Város másik részin patroliroztak...”, a többiek bementek, de semmit nem találtak, a korcsma tele lévén mulatozó fiatalsággal. Ámbár két honvéd felugrott az asztalra „...mutogatta még a 'csizma szára mellett is a 'pi 'stolokát, s a felvont p'istolokkal verte a gerendát.” Amikor megérkezett Juhász Mózes persecutor azonnal „öln kapta Szerető Lajos honvédot”, Gálos István perzekutor pedig Sallai Sándor honvédot, és vitték ki őket a pítvarba. Ezalatt a város cselédjei - ahogy akkoriban hílták őket, „a város kutyái” a kocsmában bent lévő sok ember visszatartóztatásával küzdöttek, hogy azok utánok ne rohanjanak, „...úgy-hogy mindenki erejét felülmúlólag elvót foglalva.” Úgyannyira, hogy valaki mind az ivóban, mind a pítvarban elfújta a gyertyát. A sötétben a zaj nevededett és mindkét honvéd „...írtóztató káromlások között kifejtődött fogvatartói kezei közül...” majd berohantak a házba és felvont puskával kezeikbe kiállították

„...Az Istenit van-e még idebe város kutyája?...a város cselédjei erre kirohantak...a honvédek utánok, és a kapuból közé lőttek a 'cselédeknek, kik azután nem mertek többé utánok menni.”

1850. december 12-én az előljárási kiküldte Kató Mihály hadnagyot, Makcsai József kisbíró, Sütő István baktert, „a' végett, hogy Kruchió Mihály bérest Szilágyi Balázst ki a 'felsőbb rendeletek értelmében katonai besorolás alá eső egyén volt, annak rende szerént tisztességesen hívják fel a' Város Házához. Kruchió Mihály gazd'uram házához érvén a' lakszobában találván mind a' gazdát, mind a' bérest, mihelyt küldetésük célját nyilvánították elsöben is a gazda azt válaszolta ; nohát Balázs katona leszel, de az én házból senki istenfia ki nem visz, nem akarom ezt a hunczut nevet viselni melyet az apámra is ruháztak én kitisztítom magam az alól, miért fogatta el a Bíró Uram a' hidon vagy Kovács Jánosnál, vagy fogassa el midőn az udvaromból kimegy, ne hogy azután azt mondja a' világ hogy ezt is mint a' másik bérestemet én adtam katonának és bérest ne kapjak többet.” Erre magát a legényt szólították fel, hogy jönne velük, de az azt válaszolta; „Jöjjön elő Bíró Uram ha baja van vélem.” Hiába kapacitálták, fenyegették Kruchio Mihályt, nem engedett a 48-ból. Egyre csak azt hajtogatta; „...ő az Istennek sem adja ki a házból a' bérestét, inkább meghal mint azt tegye, az ő lábára tegyék inkább a vasat, ő nem állítja elő, tudja hol van, de nem mondja meg...” Ezek szerint ekkor már Szilágyi Balázs bujdosásban volt.

A passzív ellenállásnak egy jellegzetes formája volt a külsőségekben mutatkozó kisebb-nagyobb praktikák alkalmazása. Gyomán egyik igen elterjedt módja volt ennek a kalapon való háromszínű - azaz nemzetiszínű - tollaknak, egyéb csokrokknak a viselése. Az előljárási éppen ezért 1851. szeptember 28-án rendeletet adott ki; „Felsőbb rendeletnél fogva a kalapokon viselni a szokott tollakat, vagy tollhoz hasonló természetes vagy mesterséggel összeállított háromszínű virágoknak hordása mint a' melyek a' forradalomra vissza emlékeztetnek, szigorú büntetés terhe alatt tiltatik.”

CS.SZABÓ ISTVÁN

100 éves a hunyai templom IV.

Erre a szép évfordulóra emlékezve visz-szanézzunk a múltba, az endródi plébánia Historia Domusából idézzük az idevonatkozó részeket, a korabeli helyesírás szerint.

„1925

Szent László telepen Fetzer József szarvasi plébános, pápai titkos kamarás 6 napos, igen értékes és eredményes missiót tartott. A felnötteknek 80-90%-ka meggyönt. Jézus áldja e kiváló, derék lelkipásztort. - (850-en gyöntak meg!)

A tanyai lakosság erős szaporodására tekintettel felterjesztésemre a Főhatóság binandi facultást engedélyezett a Szent László telepi lelkésznek minden vasár- és ünnepnapon (még az eltörült ünnepeken is!). A szentmisét télen 8-10, nyáron 7-10 órakor kezdődnek. -

1926

Befejezést nyertek továbbá 2 két tantermes, oltárfülkéses külön tanítói lakással ellátott öregkerti I. sz. és a kondorostanyai „Pogány Frigyes” elnevezésű, új iskolák is. - A két gyönyörű iskola ünnepélyes megáldásán résztvettek: dr. Pogány Frigyes államtitkár és Petróczy István miniszteri tanácsos a VKM, képviselőiben, továbbá a vármegye kiváló, kath. tanfelügyelője: Szentkereszthy Tivadar is. A községi előljárási Gyomai Máté bíró és Kurilla Mihály albíró képviselték. - A megáldást és ünnepi szentbeszédet Csernus Mihály apátplébános és Szabó Frigyes kondorostanyai helyi-káplán tartották. - Az építést Cziko István ceglédi és Hajdu orosházi építésszek végezték. A két iskola 50%-os államsegéllyel több mint 700 millióba került. A politikai községet miniszteri leirattal sikerült rákényszeríteni némi hozzájárulásra (20%).

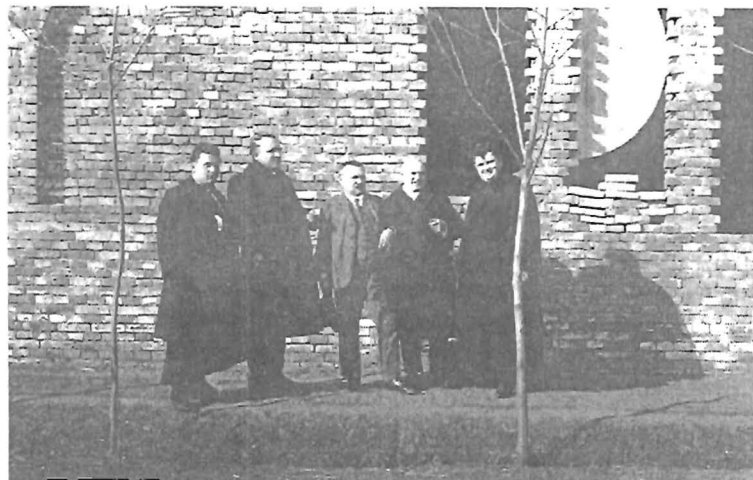
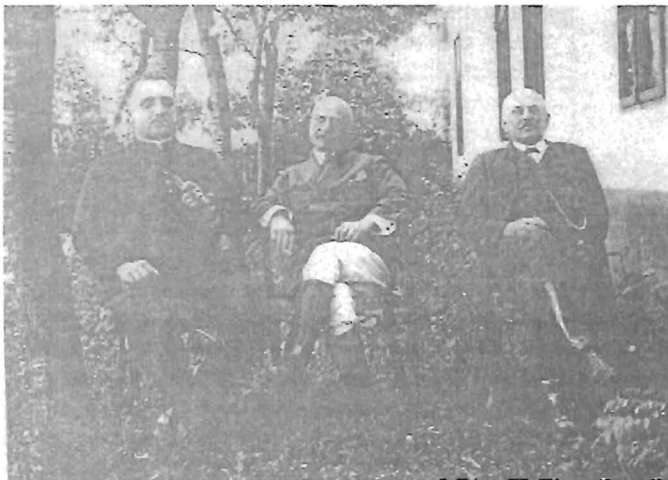
... kondorostanyai templomot is renováltattuk és díszes új toronnyal láttuk el 105 millió költséggel. A munkálatokat Cziko István végezte.”

(folytatjuk)

Jobb oldali kép:

a kondorostanyai I. sz. iskola új tanteremének építését vizsgáló bizottság tagjai: Nagy István káplán, Csernus Mihály apátplébános, Szentkereszthy Tivadar tanfelügyelő, Kádár Márton postamester, Vlagyovits István káplán

Balról jobbra: Csernus Mihály apátplébános, Karakas Albert szegedi táblabíró, Kalmár Vince világi elnök

HÍREK ERDÉLYBŐL

„... megmarad egy diadalmas erdélyi igazság: ez a föld egymás mellett... megtartja örökös tarka virágzásban a népeket, akik rajta és érette munkál-kodnak.”

Kós Károly
1925.

Harc a Bolyai-Egyetemért

Az utóbbi hetekben, sőt hónapokban a romániai magyar közvéleményt élénken foglalkoztatja a Kolozsvári Bolyai Egyetem problémája. Hogy megértsük e probléma lényegét, szükség van egy kis történelmi visszatekintésre, ami a kolozsvári egyetem helyzetét illeti:

1872 : Megalakul a Kolozsvári Tudományegyetem 4 fakultással; jogi, bölcsészeti, orvosi, természettudományi karokkal.

1881 : Az egyetem felveszi a Ferenc József nevet.

1919 : A román csapatok bevonulása után az egyetem Budapestre költözik.

1921 : és 1940 között Szegeden működik.

1940 : A magyar csapatok bevonulása után (Bécsi döntés) az egyetem újra működik Kolozsvárott.

1945 : Az egyetem felveszi a Bolyai János nevet.

1959 : A román hatalom erőszakosan egyesíti (N. Ceausescu jelenlétében) a román Babes Egyetemmel, az új név : Babes - Bolyai Tudományegyetem.

1959. ápr. 19. A Bolyai Egyetem megszüntetése ellen tiltakozó Szabédi László, az egyetem esztétikai tanára öngyilkossággal vet véget életének.

1959 - 1990 között a magyar falukutatásokat módszeresen visszafejlesztik, kisebb csoportok tanulhatnak csak magyar nyelven.

1990 : Halvány ígéret a Bolyai Egyetem visszaállítására, de marad minden a régi ben.

1996. Dec. Az RMDSZ tagja lesz az új román kormánykoalíciónak. A koalíciós megállapodás szerint a magyarságnak joga van önálló magyar oktatási hálózatra, beleértve a magyar egyetemet is.

1997.márc.12. Victor Ciorbea román miniszterelnök Budapesten azt nyilatkozza, hogy vissza fogják állítani a Bolyai Tudományegyetemet. Pár nap múlva már Romániában helyesbít: A Babes-Bolyai Egyetemet nem választják szét, esetleg szó lehet egy másik magyar egyetem létrehozásáról. (Majd, ha lesz pénz rá!)

Az események e rövid felvázolása után, remélem olvasóink már tisztán látják a kialakult helyzetet. A harc igazából csak most kezdődik! Az egyetem magyar tanári kara, kidolgozta, hogy az első lépcsőben milyen önálló magyar tanszékek jönnének létre az egyetem keretén belül, tehát önálló magyar fakultások lennének: Természettudományi és matematikai, bölcsészeti és hozzá kapcsolódóan történelmi és más rokon szakmák, majd a jog és közigazgatás.

Ugyanakkor szükséges az oktatási törvény megváltoztatása, mert, még a régi törvény van életben, mely nem teszi lehetővé

magyar egyetem és szakmai oktatás működtetését. Ugyanakkor a Kolozsvári Magyar Diákszövetség kidolgozott egy határozat tervezetet az önálló magyar egyetem létrehozásával kapcsolatban.

Tökés László az RMDSZ tiszteletbeli elnöke szintén a Bolyai Egyetem visszaállításának szükségességéről írt az RMDSZ vezetésének, illetve a Szövetségi Képviselők Tanácsának.

Azonban román nacionalista körök részéről tovább nő a nyomás azért, hogy minden maradjon a régi ben, tehát ne legyen önálló Bolyai Egyetem. A román oktatók közül 200-an „határozott tiltakozást” írtak alá, melyben igen kemény kijelentések sorakoznak. E dokumentumban többek között az áll, hogy ha politikum beavatkozik az akadémia életébe, akkor Kolozsvár az etnikumok közötti vita színterévé válhat, s ez a későbbiekben az egész erdélyi régió stabilitását veszélyezteti.

A harc tehát, ha szavakban is, de folyik, hogy ki lesz a győztes, még nem tudjuk. Reméljük, hogy a magyar oktatás illetve a Bolyai Egyetem.

STARK LÁSZLÓ

Tamás József a csíkiak és székelyek új püspöke

A romániai Magyar Szó márciusi számában olvastuk e sorokat Lukács Ferenc tollából: „Van annak már lassan két éve is, a helyi történelmi egyházakkal közösen, és természetesen a ferencesek vendégszeretetének birtokában a magyar oktatásért, az önálló Bolyai egyetemért tartottak könyörgő szentmisét a csíksomlyói kegytemplomban.

...volt valaki, akit soha nem feledek: a közel nyolcvanestendő Lukács Péter kerékpáron jött fel Csíkszentsimonból, végigállta a hosszú és világi jelképekkel is teletűzdelt szertartást, majd miközben a jóval közelebb lakók autójával igyekeztek haza, ő a csillagatlan estében visszaült kerékpárjára, és így indult Alcsíkra. Lukács Péterben minden bizonytalán volt és van a hit megfoghatatlan erejéből, s talán az is rendeltetészerű, hogy éppen ebben a nagyközségben nevelkedett Tamás József, a csíkiak és a székelyek új püspöke. Csíkiakat írtam. először és nem véletlenül, és nem is valamiféle kizáró jellegű lokálpatriotizmusból, hanem annak megcáfolhatatlan történelmi-társadalmi és egyházi tények tudatában, hogy a csíki katolikusok és vidék legfontosabb megtartó ereje maradt évszázadokon, és az igen kíméletlen huszadik századi évtizedeken át. Itt nem sokat beszéltek a templomba járás fölötté szükséges voltáról: a templomba jártak, itt nem sokat beszéltek az anyanyelv megőrzésének nemzetmentő fontosságáról: magyarul szóltak, itt nem sokat beszéltek a megmaradás nélkülözhetetlenségéről: megmaradtak. És most már maga a bizonyosság: a konzervatívoknak, a szótlannak, a világ és egyházi nyitásokkal szemben nemegyszer zárkózottnak és lépést veszítőnek nevezett csíki társadalom a leginkább megőrizte magát saját közössége jövőjének. Hogy ez meddig lesz így? Hogy a vallásszabadság köpenyébe öltöztetett politikai, vagy anyagi célzatú hadmozdulatok, a műhold égből aláüdüdulő magatartásforma változások hol ütnek rést a csíki várfalakon, azt ma még igen nehéz megmondanom.

...És az értékeknek, az értékvesztésnek, az arányoknak és aránytalanságoknak ebben az óriási kavargásában az egyház ismét tett valamit. Azt hiszem nem csupán püspököt, hanem újabb jelképet állított a Székelyföldre és Csíkba, amelyet akarva, vagy akaratlan oly sokan szeretnének legalább részben, legalább lelkekben, legalább gondolkodásban elhódítani. Ha önálló székelyföldi katolikus püspökség nem is, de Csíkszeredában minden bizonytalán lesz püspöki székhely, és talán eljövendő évszázadokon át Csíksomlyóval együtt emlékeztet majd arra is, hogy a csíkszentsimoni Lukács Péter kerékpárújtjai nem bizonyultak hiábavalónak.”

HORNOK IMRE VAGYOK

Ritkán adódik, hogy egy újságon belül, két festőművészt is bemutatathatunk olvasóinknak. Az egyik, művészete csúcsein, Diószegi Bíró (i)Lona, kiállításán ott voltunk, a másik most készül május 23-i bemutatkozásra délután az endrődi Közösségi Házban. Ebből az alkalomból kértük, hogy beszéljen önmagáról.

„Hornok Imre vagyok. 1952 szeptemberében születtem Endrődön. Apám asztalos volt, édesanyám mintatervező az akkori Házipari Szövetkezetben.

Aprócska gyerekkorom óta, szinte mágnesként vonzott a természet, a varázslatos tájak, ami a mai napig sem tűnt el belőlem. Felőtt fejjel, ma is sokszor látogatok ki a Hármaskörös partjára. Az ezer csodával teli holtágak, a „zugok”, kubikgödreivel, békáktól

hangos nádasaival, a nyári melegben árnyat adó füzeseivel, az esti tücsökzenével megigéznek. De szívemben hordozom a Körös-part öszbeforduló aranylását, a tél tündérfehérségét is.

A festészet iránti érdeklődésem 16-17 éves koromban kezdődött. Szüleimmel sok-sok képtárban, több múzeumban megfordultam. Édesapám, aki ugyancsak foglalkozott festéssel,

ébresztette fel bennem a művészet iránti érdeklődést, talán azért is, hogy megvalósulni lássa álmait fiában. Mesélt nekem a régi nagy művészekről, Szinnyei-Merse Pálról, Rippl-Rónairól és másokról. Munkácsyról, hisz ő is asztalos inasként kezdte életét. S csakugyan! Engem úgy elragadtak képei, olyan erőt láttam bennük, hogy szinte napokig nem tudtam szabadulni a látványtól. A mély színek, a fény és az árnyék szinte elvarázsoltak. Emlékszem, összevásároltam a Munkácsyról készült életrajzi írásokat, hogy minél többet tudjak meg róla.

Hogy is kezdtem?

Édesapám műhelyében talált olajjal festeni kezdtem egy kartonpapírra...

Szakközépiskola elvégzése után a Kner Nyomdában kezdtem el dolgozni. Közben soha nem lettem hűtlen a festészethez. Varázslat ez? Nem tudom.

20 évi szorgalmas munka után úgy döntöttem, hogy az elkövetkezendő időmet csak a festészetnek áldozom. Rengeteg képet hordozok magamban. Szeretném mind-mind megmutatni barátaimnak, ismerőseimnek, mindenkinek!

Képeimet megélt élményeim alapján készítem. Felidézem magamban az alföldi táj soha el nem múló szépségeit, a múlt, a jelen és a jövő egymásba fonódó képeit.

Eddig Gyomaendrődön volt néhány kisebb kiállításom. Most is arra készülök, de úgy érzem ki kell lépnem szülővárosomból, hogy mind tágabb körben ismerjék meg művészetemet, képeimet."

Kedves Imre, reméljük kinyílik előtte a világ, amire vágysz. Kinyílik és befogad. Olvasóinkat pedig arra kérem, jöjjenek el a bemutatkozó kiállításra május 23-án pénteken délután 4 órakor az endrődi Közösségi Házba..

Császár Ferenc

Kínai vendégek a Szent Gellért Katolikus Általános Iskolában

1997. április 16-án, szerdán, kínai vendégek érkeztek iskolánkba. Nagyon örültünk, hogy a városban épp a mi iskolánkat választották látogatásuk céljává.

A delegáció pedagógusokból, népműveikből állt. Budapestről elkísérte a kollegákat Udvari Gábor úr, aki a „Soong Ching Ling” Magyar Gyermekebarátság Alapítvány igazgatója.

A vendégek el voltak ragadtatva iskolánk szépségétől, tisztaságától. Különösen a tanítási órán végzett munka nyerte el tetszésüket. Magyar és énekórát láttak, csodálták a gyerekek felszabadultságát, az órai aktivitásukat. Természetesen ezt mind tőlük tudhattuk meg, hisz az órák után rövid beszélgetésre került sor tolmács segítségével. Érdeklődve hallgatták iskolánk rövid történetét, melyet a Plébános úrtól hallhattak. Megismerhették a magyar iskolarendszer jellemzőit. Mi is ízelítőt kaptunk a Kínában folyó nevelésről, és oktatásról.

Ez a találkozás jó alkalom volt arra, hogy a két ország pedagógusai, bár nagy a távolság országaink között, mégis közel kerültek egymáshoz, baráti

léggör alakult ki a beszélgetés során.

Örömmel fogadtuk Udvari Gábor úrnak a felajánlását, aki megígérte, hogy hamarosan kínai fotó kiállítás nyílik iskolánkban.

Úgy érzem, ez a nap nemcsak nekünk, pedagógusoknak, hanem a gyerekeknek is nagy élményt nyújtott, hisz olyan embereket ismerhettek meg, akik bár nem értették nyelvünket, velünk dúdolták dalainkat, szinte résztvevői voltak óráinknak.

Velünk örültek az órán elért sikereknek.

Molnárné Majoros Katalin

Csodára vár e nő a fény sugarban

A gyomai születésű Diószegi Bíró Ilona festőművész kiállítására kaptam meghívót, Budapestre a Magyar Hadsereg Művelődési Házába április 7-re. (XIV. Stefánia út 34-36.)

Szívesen tettem eleget a meghívásnak, hisz Lona képeivel még nem találkoztam, és lapunknak még nem volt módja olvasóinknak bemutatni a művésznőt.

A megnyitó, - túlzás nélkül állíthatom, - felejthetetlen volt. A festőművésznőt szinte körülölelték művész társai, s inkább hatott egy művésztalálkozóznak, mint bemutatónak. Dr. Kesztyüs Ferenc háromszoros nemzetközi ezüstérmes grafikus és festőművész, a Független Magyar Szalon Képzőművészeti Egyesületének elnöke meleg szavakkal mutatta be Lonát, ki már immár ötödször mutatkozik be a fővárosban. Ecsetelte művészetét, azt a halk finomságot, az álomba szökő áttetsző igézetet, mely képeiből árad. De utalt előadásában arra is, hogy sokan ma hazánkban tévutakra tértek, s válságban van az igazi művészet. Megnyitó előadásában röviden ismertette a Független Szabad Szalon Képzőművészeti Egyesület célját, törekvéseit, amelynek immár Diószegi Bíró Ilona is tagja lett. S ehhez szerkesztőségünk szívből gratulál.

A megnyitó előadás után következett Boór András író-költő, kit Lona képei ihlettek versírásra.

Verseit saját előadásában nagy tapssal fogadta a termet zsúfolásig megtöltő közönség. Majd Kalmus Péter zeneszerző, gitárművész adta elő saját szerzeményeit, Bóor András megzenésített verseit igen nagy sikerrel. S végül Hazadi Zsuzsa dalénekes citeráján, és szép énekével hozta el az Alföld üzenetét, biztatva együtt éneklésre a jelenlévőket. S ki nem dúdolta szívesen: Tavasz szél vizet áraszt...

A hangulatot tovább fokozta a tárlat megnyitása, hol kik-kí hosszabb-rövidebb ideig gyönyörködhetett az alkotásokban.

Kedves Olvasóink!

Szeretném bemutatni Önöknek a művésznőt, hisz talán városunkban sem mindenki ismeri életútját, s hazánk más tájain élők, sőt külföldiek, bizonyára ritkán találkoznak Vele. Hallgassuk meg Őt, mint mond magáról Lona?

„Születtem a Körösök-völgyében, ikrek havában Gyomán, ahol a művészi szintű könyvnyomtatásról híres Kner család élt és segített, támogatott annyi pályakezdő művészt.

A képzőművészettel fiatal korom óta

foglalkozom. Iskoláim elvégzése után divattervezőként dolgoztam, de közben nem szakadtam el kedves szerelememtől a festéstől sem.

Jelenleg olajjal és akvarellal dolgozom szívesen, de a pasztell is kedves maradt számomra. Témáim: a tájak, arcok, színek, érzések, a pillanatok, a mozdulatok, hangulatok, impressziók összessége. Fontos számomra az eltűnő idő megörökítése, melyeket megpróbálok reálisan, vagy hangulattól függően álomszerűen ábrázolni. Lényeges, hogy képeimmel érzelmi hatást érjek el. A bükk, lovasberényi, kétegyházi, békési, gyomaendrődi, orosházi, enyedi nemzetközi művésztalálkozások sok-sok színnel gazdagítják alkotásaimat és szakmai segítséget nyújtanak számomra.

Kiállításokon 1982 óta veszek részt.

Tagja vagyok:

- a Szabad Képző és Iparművészek Országos Szövetségének,
 - a Békés megyei Felnőtt Képzőművészek Stúdiójának,
 - a Békés megyei Képzőművészeti Szabadiskola Egyesületnek."
- (És tegyük hozzá most már e felsoroláshoz:
- a Független Magyar Szalon Képzőművészeti Egyesületnek.)

S ha minden képét nem is tudjuk bemutatni, kérem, olvassák el e néhány költeményt Boór András tollából.

KÉK ÁLOM

(Bíró Ilona festménye)

Midőn az élet feléhez érünk,
Fakóbbá válik minden reményünk.

Tovaszáll vele a könnyű álom,
Mint galamb a végtelen határon.

E lánynak sorsa im hulló bánat;
Megtörte lelkét a mély gyalázat.

Lehunyt szemével pihen az égen;
Utolsó útja vetül elébem.

Arca hullámok körébe zárva,
Élsüllyed örök hallgatásra.

Érzem: a teste már egyre emyed;
Uram!...Adj néki hű kegyelmet!

1995. október 30.

LÁNY A VÁROSBÓL

(Bíró Ilona festményére)

Lázadó víz a szeme kékje
ahogy mereng a messzeségbe
Hajában lobog az éji álom
mint remény e csontszínű világon
Elveszett lét a város kódében
arcán a sorsa, meggyötört éden
Vele bolyong a fény varázsa
- halott szerelmünk látomása

1995. október 27.

ÍRISZEK

(Diószegi Bíró (i) Lona festménye)

Csodára vár e nő a fény sugarban
miként a párja - nyíló nőszirm;
Magányunk sejlik így a néma vágyban,
el-elmerengve múltó álmokon.
Hová tűnt belőlük a régi dallam,
a szenvedély, lágy izzó fényjele?
Fogva tart még e látomás hatalma,
miképp az írisz örök végzete.
Magában áll a társtalan merengő,
de benne nyílik az élet maga;
Varázssal bűvöl - mint hűs, enyhe szellő,
s körülölel szerelmünk alkonya.

1996. április 18.

Kedves Lona!

Mindig szívesen veszünk részt tárlataink s kívánjuk, hogy egyre több s minél sikeresebb bemutatókról tudósíthassuk olvasóinkat.

Császár Ferenc

Egy reggel Palkó kistáskával a vállán, nagy bánattal a szívében búcsút vett kedves kutyusaitól, Gombóctól és Gömböctől, és elballagott az óvodába.

A nyári szünet után először ment oda, és mitagadás, eltört a mécses, mikor nagymami útnak indította.

No, ha Palkó búsuit, a két kutyus se tett egyebet. Céltalanul totyogtak az udvaron, és egyre Palkó nyomát szimatolták.

Gombóc a bodzabokor alatt megtalálta kiscsajját táltos vesszőlovát, mellékuporodott és panaszosan ugattott.

Délben aztán, mikor Palkó helyett nagyapó osztotta ki a csibecsont ebédet, Gömbóc nem bírta tovább. Lyukat kapart a kerítés alatt, és „uccu neki, vesd el magad”, elindult, hogy megkeresse Palkót. Meglátta ezt Gombóc s ő is utána eredt.

Mentek, mentek, mendegéltek az árnyékos utcán, és szimatolva kutatták, hogy hová lépett Palkó. Hamarosan rá is találtak a nyomára, és boldogan billegtek rövid lábaikon. Hanem egyszerre csak elébük topant egy idegen kislíu.

- Jaj de aranyosak vagytok! - guggolt is hízelegve melléjük - Akartok az én kutyáim lenni? Finom csontot kaptok, amennyit akartok.!

- Vaú, vaú! - gurult odébb Gombóc - Kapunk mi csontot a kiscsajjától, többet is, mint kénel!

- Akkor adok nektek habosan friss tejet!

- Vaú, vaú! - vakkantotta Gömbóc - Az is csorog a tejes vályúnkba minden áldott reggel.

- De tengeriherkentyűt biztosan nem kaptok! - állta el az útjukat ismét a kislíu.

- Tengeri micsodát? - torpant meg kíváncsian Gombóc...

- Herkentyűt, tengeriherkentyűt! - ismételte buzgón a kislíu.

- Vaú, olyat még nem ettünk! - nyalagatta száját mohó vággyal Gömbóc.

- Pedig az nagyon finom ám! - bólogatott a fiú - Én csak tudom, mert a nagybátyám tengerész!

- És azt is meg lehet enni, - gurult közelebb Gombóc.

- Azt nem, de ő hozza a tengeriherkentyűt! Tegnap megígérte. Ugye velem jöttök?

Mária néni meséi

Csavargó kutyusok

A két kutyus egymásra pislogott. Gömbóc szimatolva kereste Palkó léptenyomát, és kijelentette, hogy már nem is találja, mert annak is tengeriherkentyű szaga van. Közben hatalmasakat nyelt. Gombóc hol előre kocogott egy csöppet, hol meg vissza. Nem tudta mit csináljon. Jó lett volna enni abból a furcsa valamiből, de hűséges kis kutyaszíve Palkó felé húzta.

- Vaú, vakk - vakkantotta végül szomorúan - mégsem mehetünk veled, mert Palkó akkor sírna.

- Igen, vaú, vakk. - Sójájtotta Gömbóc is, és elbúcsúztak a kislíutól.

Hanem az sehogyse akart megválni a mókás kis szőrpamacsoktól. Törte hát a fejét, mit is ígérjen még nekik. Aztán egyszerre csak így szólt:

- Pedig nekünk van ám fácánmadarunk is!

Ez már sok volt a két mihaszna kutyusnak. Megadóan csóválták a farkukat.

A fácánmadarról sokat mesélt nekik vizslanagyapó, aki valamikor vadászkutya volt. Még nyugdíjas korában is arról álmodozott, hogy csak még egyszer fácánpecsenyét szagolhatna szimatoló orra!

- Szóval jöttök? - Indult meg előttük ugrándozva a kislíu.

A két szőrgombóc iparkodva nyargalt a nyomában. Már előre nyalták a szájukat a sok finom falatnak. Hanem amint betotyogtak az idegen udvarra, honnan, honnan nem, elébük ugrott egy kormos kandúr. Úgy fültövön teremtette Gömböcöt, hogy az huppanva hempergett bele egy tövises rózsbokorba. Gombócnak meg egy szemtelen csibe csipentett az orrára. Ettől úgy megijedt, hogy behátrált a kacsauzstatóba. Éppen egy mérges gúnár elé pottyant. Az aztán úgy megtépázta ázott bundáját, hogy Gombóc még ugatni is elfelejtett ijedében. S tetejébe ennyi bajnak, a fácánról is kiderült, hogy közönséges pulyka, a tengeriherkentyűről is, hogy csak a tengerész nagybácsi bohóka tréfája.

Hej, elbúsult erre a két kis csavargó. Bánatukban sem a csibecsont, sem a friss tejhez nem nyúltak, amit eléjük tett a

kislíu. Keservesen nyűszítettek, sírtak. Nagyon fájt a szívük kiscsajjától.

- Vaú! Csak még egyszer odahaza lehetnének! - sóhajtott Gömbóc.

- Úgy kell nektek! - csipogta előttük egy-egy csipogó veréb. - Nahát ez az a világhíres kutyahűség?!

- Vaú, vakk! Majd én megmutatom, hogy milyen! - ugrott talpra Gömbóc, és most ő kapart lyukat a kerítés alatt. S mire alkonyba hullt a szürkülő délután, már ott kocogtak az ismerős ház előtt. Lopkodva bújtak át a reggel kapart lyukon.

Am Palkó mégis észrevette settenkedő kutyusait. Egész délután utánuk kesergett, leste, várta őket. Azt sem tudta hová legyen örömeiben, mikor előgurult a két kis mihaszna.

- Édes, kedves kutyuskáim! Hol jártatok, butuskáim? Míg haza nem találtatok, sokat sírtam utánatok. - futott eléjük boldog nevetéssel.

A kutyusok nagyon szégyellték magukat. Lapulva sompolyogtak a kutyaház felé. Úgy bebújtak a sötét sarokba, hogy csak a szemük világított elő, tele bűnbánó bocsánatkérés-sel.

- Jól van na! - simogatta meg bundájukat kedveskedően Palkó. - Csak aztán máskor el ne csavarogjatok! - és eléjük tállta a vacsora-csontot

Aztán csendcípőbe bújt a sűrűsödő alkony, és álmat duruzsolt a lombok közt a szellő. A kutyusok boldog vakkantással köszöntek jóéjszakát kicsi gazdájuknak, és jóllakottan heverték el puha, meleg vackukon.

Iványi Mária

Brodalmi oldal

TAMÁSI ÁRON (1897-1966)

Száz esztendeje, májusban, a havasalj virágba borulása idején az Udvarhely (ma Hargita) megyei Farkaslakán, katolikus, székely, földművelő család gyermekeként született a magyar nyelv-, novella-, regény-, drámaírás egyik legjelesebb író-jelensége, Tamási Áron. Szívárványlásával mintha a Fennvaló azt is jelképezte volna, hogy övéinek évezredes, küzdelmes sorsát, álmok, dallamok, máriás-hitvallás s eget-ostromló reménykedés nélkül elviselni bajosan lehetett volna. Hiszen már Szent László, a lovagkirály is népfellegükkel népesítette be Göcsej, az Őrség, a Morva-határvidék hatvannál is számosabb falvait. (Pl: Uhersky Brod = Magyar Brod, ahol Comenius Amos János, édesapja még Szeges Jánosnak született!) Közülük szakadtak ki a bukovinai, dévai, al-dunai székelyek, s gyarapodtak évszázadokon által a moldvai csángók. S Trianon után százezrek telepedtek át Kis-Magyarországra. Oly nehezen tartotta el gyarapodó számukat anyahonunk, a Székelyföld, melyet a Csaba-legenda (de újabban a László Gyula professzor által is megigenelt „kettős honfoglalás”) szerint Attila óta bírnak. Szülőfalunkba, Endrődre is jutott belőlük, például a Finta főjegyző, Fosztó jegyző, Dienes Izra és Tankó cimborám.

Ez a kemény valóság érvényesült a Tamási családban is. Fancsali Márta nénemasszony tucatnyi gyermeket szült hites-urának, Tamási Dienesnek (DÉNES), az alig 14 holdas gazdaságra (szűk fele se volt szántó), ha felnőtté csupán öten növekedtek is közülük. S ha Áron déd-nagybácsi, a gyulafehérvári nagyprépost időnként meg nem gyámolítja őket, bizonyára a cselédsorssal is megismerkedik némelyikük. Őkegyelmessége segedelmezte Hősünket, a játját (Ját = székelyül névtestvér, drusza) is Székelyudvarhelyre, az anyaszéki katolikus gimnáziumba, s még akkor sem vette le a válláról a kezét, amikor 1916-ban behívták katonának (hadiérettségét tett!), s az olasz fronton járőrözve negyedmagával úgy megijedt, hogy félelmében elfogott negyven digó-katonát, a nagyezüst vitézségi éremért. S szinte egyidőben holtáig-barátjával, Márton Áronnal a hadnagyi rendfokozatért.

A kolozsvári Kereskedelmi Akadémián fogadásból írta meg első novelláját (Szász Tamás, a pogány), mellyel nemcsak pályadíjat nyert, hanem Benedek Elek is fiait közre fogadta. Erdélyt azonban annyira nem tudta lefordítani Transylvániára hogy alig-diplomázva nekivágott Amerikának, így első kötetét, a Lélekindulás-t már menyasszonya Holitzer Erzsébet rendezte teljessé, hazaküldött elbeszéléseiből, 1925-ben. Mely a kezdetek-kezdetén a szerveződő Helikon, és Szépművés Céh élvonalába rangosította, mire haza-honvágyazta a szíve. Munkára, vállalásra, kötetre-kötettel. S kisugárzása az ocsudozó Kis-Magyarországra is által-szívárványolt. Már a harmincas években Baumgarten-díjra érdemesült. Mintegy negyven kötetes életműve fölözi a milliós összpéldányt (csak az Ábel 200 ezres!), népi játéka (Énekes madár, Vitéz lélek, Boldog nyárfalevél) uralták a színpadokat. De rangosodott a publicisztikában (Virrasztás kötet), ha kellett üldözötteket mentett, hogy maga is üldözötté váljon.

1945 után (bár Horthy Miklós is megbecsülte), úgy tűnt, hogy tovább végtelenül a horizontja. Akadémikus lett, tiszteletbeli képviselő, akár Kodály Zoltán, sőt szóba jött a minisztersége is. Igazságérzete azonban tiltakozott a sokszor mondvacsinált háborús bűnpercek ellen, amiért Rákosiék úgy lesöpörték a szellemi élet színpadáról, hogy Nagy Imre 1953-as miniszterelnökségéig jobbadán hívei támogatásából élt. De sem nem alkudott, sem nem panaszkodott. Hiit. A vendéglátó asztalánál is keresztet vetett. S menetelt az 1956-os szabadságharc szellemi élvonalában is, mint a Petőfi Párt egyik eszmeadója, a Gond és hitvallás, valamint a Magyar fohász szerzője, melynek ürügyén nekem is meggyomlátták a szemöldökömet.

A kádári honfosztást valójában nem heverte ki soha, míg a még-alá-

valóbb Ceausescu álmai-földjén is hontalaná tette. Nem is igen lépegette át a határt hön szeretett édesanyjának megboldogultával. Engem küldözgetett testvéreihez, Márton Áron püspök atyához, hogy végső hazatérése legyen szívárványoló élete végén az ámen. Az anyaföld-nyoszolyájában a fekvés a farkaslakai templom-pásztor cserefák alatt, orcával napkeletnek, az ősöknek rendje szerint. Ahová ékes székelykapun át s Servatiusz Jenő hargitai trachitkőből faragott, alkotásainak hőseit felsorakoztató emlékköve mellett vezet hozzá az út...

Minden sorstiptortak, akár az Egyesült Európa jelmondata lehetne Ábeli idézete: Azért vagyunk a világon, hogy valahol otthon legyünk benne!

Hajoljunk meg az emléke előtt...

TÍMÁR MÁTÉ

Hódoló megemlékezés

Száz éve született, és tizenhat esztendeje távozott az Öröklétbe Erdély hallhatatlan Főpásztora

Fenyőfa, Nap, Hold, Csillagok,
Domokos felett a hó is ragyog,
Márton Áron! aranylik ez a név,
Csík e falva szülte nagy püspökét,
az Őrtállót! Szabadon, rabkenyéren:
NON RECUSO LABOREM:
Küldetés elől nem lehet kitémem!

Szűk székely porta, erdőlés, kasza,
háborúból sérülten haza,
s elmélyülés honvesztés fölött,
és a Haza szívébe költözött.
Pásztor kellett, templom, és iskola:
NON RECUSO LABOREM:
Tettek elől nem hátrálok soha!

Űzött-mentés. Sárga csillagok:
„Bűntársakká átok lesz válnotok!”
Másik csillag: Jogot vár magyar,
s bátor püspöke is azt akar...
Elrabolják csahos akarnokok...
NON RECUSO LABOREM:
Példát nyújtva élek és halok!

Tizenöt év rabul, és „haza-zárva”,
Holttá-vélték, de egybe maradt a nyája!
Csíksomlyón a Koronás Mária
egybetartá s szabad lesz Fia.
A négy-égtájra szétsugárzó Őmen:
NON RECUSO LABOREM:
Hitemmel egy-azon a létem!

Ne panaszdol űzött kor bús magyarja,
mert sorsod az Úr nehézsre szabadta,
ád erőt is, cipelni hősi példát,
Apór Vilmost, a mártír rabonbánt,
s Márton Áront, a másik csíki bártort,
száz éve még bölcsőben világolt,
s világol, míg székely lesz a székely,
s a magyar egy a kereszténységgel.
Hidd el Testvér, nincs elveszve semmi,
amíg tudjuk egymás hön szeretni,
Ígéret ez a holnap felől:
NON RECUSO LABOREM:
Ne térjünk ki a sorsunk elől.

Budapest, 1996. augusztusában
TÍMÁR MÁTÉ

THERMIX

ÉPÍTŐIPARI SZÖVETKEZET

5500 Gyomaendrőd, Ipartelep út 3. T/F: 66/386-614, 386-226
VÁLLALKOZUNK ÉPÍTÉSI MUNKÁK

VÉGZÉSÉRE TERVEZÉSSE IS.

Készítünk és szállítunk betonkeveréket. Oszályozott adalékanyagokból szükség esetén vegyszeradagolással, melegvíz felhasználással. Laminált bútorlapot méretre vágunk, elfőliázunk, értékesítünk több színben.

Négyhónapos fajtatiszta németjuhász kiskutyák eladók.

**Az ablak
teszi
a házat**

**MŰANYAG AJTÓK, ABLAKOK
GYÁRTÁSA EGYEDI MÉRETRE IS.**

5502 Gyomaendrőd, Fő út 81/1
81/1. Tel/Fax: 66/386-328

ÚJ AKCIÓ!

AZ ENDRÓDI HÁZTARTÁSI BOLTBAN

Endródi út 1.

AJÁNLATAINK:

- Horgász cikkek nagy választékban
- Gumicsizmák 1.200,- Ft-ért
- Olcsó étolaj kimérve 170-180 Ft-ért
- Olcsó üdítő 2 l 87 forintért kapható!
- A kiegyensúlyozott életmódhoz Élet Kristály nálunk a legolcsóbb
- Kozmetikai cikkek nagy választékban.

**ÉLJEN
A
PC Shop**

**ÁLTAL NYÚJTOTT EGYEDÜLÁLLÓ
LEHETŐSÉGEKKEL!**

- KAMATMENTES RÉSZLETFIZETÉS
- DÍJMENTES HÁZHOZSZÁLLÍTÁS, BEÜZEMELÉS
- 1 + 1 ÉV TELJES KÖRŰ GARANCIA
- TERMÉKVISSZAVÁSÁRLÁSI GARANCIA

**PC SHOP SZÁMÍTÁSTECHNIKAI
SZAKÜZLET, SZERVÍZ**

SZARVAS, Szabadság út 30. T.: (66) 311-422

TURUL CIPŐ GYOMAENDRŐD

Szabadság tér 2.

Telefon: 66/386-891

66/386-251

A TURUL CIPŐBOLT
új helyen: Gyomaendrőd,
Fő u. 204.

(a Gyógyszertár mellett)

Megújult választékkal, bevezető árakon kínálja termékeit

VÁRJUK KEDVES VÁSÁRLÓINKAT!

Corvo Bianco Schuh Bt.

Corvo bianco

Cipőipari Bt.

5502 Gyomaendrőd, Fő út 14.

☎/Fax (66) 386-896

☎(30) 457-148

**Női, Leányka-, és Fiú
cipőgyártás**

Marjol Cipő

Dinya Zoltán

vállalkozó

Lakás:

Telephely:

Dobi I. 1/1

5502 GYOMAENDRŐD

Fő út 45.

Tel.: 06 66/386-578

Tel.: 06 66/386-578

06-30/436-781

A KÁRPITOS '97 Kft.

termékeinek állandó bemutató terme

a DÁVID BÚTORBOLT-ban

5502. Gyomaendrőd Hősök tere 7.

Legújabb ajánlatai:

Heverők 16.000. Ft-tól

Franciaágyak 34.000 Ft-tól

Ülőgarnitúrák 65.000. Ft-tól.

Telefon 66-386-262

„ÉPFE“ építőipari-szakipari és festő-vállalkozó

BARTA LÁSZLÓ

5502. Gyomaendrőd, Juhász Gy.u.34/1.

Telefon/Fax: 06-66-386-896 (08.00-16.00)

Rádiótelefon és üzenetrögzítő:

06-60/481-041

VÁLLAL

GARANCIÁVAL:

Szobafestés, mázolás, tapétázás
melegburkolási munkákat takarítással

Teljes szakipari munkák tervezetelését, szervezését,
lebonyolítását anyagbeszerzéssel.

